

громад до органів місцевого самоврядування справила б норма, яка б передбачала відкритість, з дня прийняття рішення, службової інформації, що міститься в документах органів місцевого самоврядування і становить внутрішньовідомчу службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації, якщо вони пов'язані з розробленням напрямів діяльності муніципального органу, процесом ухвалення рішень і передують їх публічному обговоренню та/або прийняттю. Наявність у тексті закону та реальне виконання такої норми забезпечили би безперешкодний доступ громадськості до всієї службової інформації про діяльність органів місцевого самоврядування в Україні, що надзвичайно актуально в контексті децентралізації системи державного управління.

Список використаних джерел

1. Слінько Т. М. Конституційно-правові аспекти забезпечення права на інформацію в Україні / Т. М. Слінько // Проблеми законності: республ. міжвід. наук. зб. — Харків: Нац. юрид. акад. України, 1999. — Вип. 40. — С. 32–38.
2. Постанова Московського районного суду м. Харкова від 06.06.2011 р. по справі № 2а-1685/11 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/16445951>. — Назва з екрана.
3. Білан І. Л. Коментар до проекту Закону «Про інформаційну відкритість органів державної влади та вищих посадових осіб України» [Електронний ресурс] / І. Л. Білан. — Режим доступу: <http://www.ucipr.org.ua/publications/komentar-do-proektu-zakonu-pro-informatciinu-vidkritist-organiv-derzhavnoii-vladi-ta-vishchikh-posadovikh-osib-ukraini/lang/tab02>. — Назва з екрана.

Вікторія Бондар

Національний університет «Одеська юридична академія»

ПРОЗОРИСТЬ ЯК ГАРАНТІЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Відповідно до ст. 140 Конституції України місцеве самоврядування є правом територіальної громади — жителів села чи добровільного об'єднання в сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста — самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Тобто місцеве самоврядування — це особливий вид управління, який є запорукою реалізації таких принципів, як верховенство права та закону, субсидіарність, децентралізація державної та деконцентрація публічної влади. Реалізація зазначених принципів в Україні є неодмінною умовою в процесі інтеграції до Європейського Союзу.

Ратифікувавши Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Україна отримала інструмент та дороговказ для своїх перетворень. Виконання вимог цієї Угоди дає можливість Україні в подальшому стати повноцінним членом Європейського Союзу. Стратегія сталого розвитку «Україна — 2020» визначає мету, вектори руху, дорожню карту, першочергові пріоритети та індикатори належних оборонних, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку України [1].

Децентралізація та реформа державного управління віднесені цією Стратегією до пріоритетних напрямів реформування.

Метою реформи державного управління є побудова прозорої системи державного управління, створення професійного інституту державної служби, забезпечення її ефективності. Результатом впровадження реформи має стати створення ефективної, прозорої, відкритої та гнучкої структури публічної адміністрації із застосуванням новітніх інформаційно-комунікативних технологій (е-урядування), яка здатна виробляти і реалізовувати цілісну державну політику, спрямовану на суспільний сталий розвиток і адекватне реагування на внутрішні та зовнішні виклики [1].

Метою політики у сфері децентралізації є відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні, реалізація повною мірою положень Європейської хартії місцевого самоврядування, принципів субсидіарності, повсюдності і фінансової самодостатності місцевого самоврядування. Пріоритетом в управлінні публічними фінансами має стати підвищення прозорості та ефективності їх розподілу та витрачання. Процес здійснення державних закупівель повинен стати максимально прозорим та враховувати загальні принципи конкуренції. Корупційна складова під час здійснення державних закупівель має бути ліквідована [1].

Проаналізувавши текст Стратегії сталого розвитку «Україна — 2020», можна дійти висновку, що однією з основоположних ідей у сфері реформування є досягнення прозорості, яка продиктована міжнародними стандартами. У законодавстві країн Європейського Союзу прозорість визнано одним

із принципів, що впливає з ідеї утвердження правового співтовариства [2].

Принцип прозорості виступає одним з базових елементів забезпечення демократії та верховенства права, запорукою ефективного функціонування місцевого самоврядування як інституту громадянського суспільства. Проте нормативного відображення в Конституції України цей принцип не набув. До того ж існує проблема визначення поняття прозорості та відповідного принципу. У законодавчій базі України він або згадується без пояснення, або за змістом ототожнюється з принципами відкритості, гласності, публічності.

Прозорість як функціональна характеристика органів місцевого самоврядування визначається мірою обізнаності громадян з особливостями діяльності відповідного органу, рівнем доступності послуг та якістю їх надання. Крім цього, інформація про діяльність органів місцевого самоврядування та порядок надання послуг повинна бути зрозумілою середньостатистичному громадянину.

Сьогодні, на жаль, діяльності органів місцевого самоврядування притаманний бюрократизм. Якоюсь мірою прозорість — це антонім бюрократизму.

Яскравим прикладом боротьби з бюрократією, корупцією та зловживанням службовим становищем є впровадження системи прозорих офісів у м. Вінниці.

Вінницький Центр адміністративних послуг «Прозорий офіс» розпочав роботу у вересні 2008 р. Цей проект реалізувала Вінницька міська рада за ініціативою тодішнього міського голови Володимира Гройсмана. Створення «Прозорого офісу» стало логічним етапом процесу запровадження нової філософії відносин між владою і мешканцями міста. Згідно із затвердженим виконкомом міської ради Положенням,

Центр адміністративних послуг «Прозорий офіс» — робочий орган виконкому міської ради, який об'єднує представників адміністративних органів, державних адміністраторів та державних реєстраторів для забезпечення взаємодії всіх учасників Центру в досягненні його мети [3].

Учасниками Прозорого офісу є державні, територіальні та обласні управління (Держземагентства, в т.ч. державні кадастрові реєстратори, екології та природних ресурсів, Держтехногенбезпеки, Держгірпромнагляду, УДАІ УМВС України, Державна реєстраційна служба, Державна міграційна служба, УПФУ, Фонд соціального страхування та ін.); департаменти, відділи та служби міської ради (архітектури містобудування і кадастру, комунальних ресурсів, житлового господарства, економіки і інвестицій; міська служба у справах дітей, соціального захисту та ін.); ПАТ «Вінницягаз».

Вінничани мають можливість прозорого доступу до основних послуг, необхідних для забезпечення належного рівня життя. За потреби особа приходить до відповідного відділення Прозорого офісу за місцем проживання, за допомогою терміналів реєструється за напрямками послуг в електронній черзі, отримує чек, на якому вказується порядковий номер у черзі і приблизний час очікування. Одночасно цей номер відображається на електронному табло в залі очікування. Це виключає можливість для працівників будь-яким чином зловживати службовим становищем і водночас пришвидшує процес надання послуг. Крім того, після користування сервісами прозорого офісу кожен відвідувач може оцінити якість обслуговування за допомогою електронної системи «зразково», «добре», «погано». Усі статистичні дані, структура та графік роботи офісу, історія просування черги,

оцінка якості обслуговування — у вільному доступі на сайті міської ради в розділі «Прозорий офіс».

Отже, на прикладі системи прозорих офісів м. Вінниці можна ознайомитися з реальним втіленням принципу прозорості в діяльності органів місцевого самоврядування. Прозорість є умовою реалізації принципу верховенства права, який відповідно до Конституції визнається і діє в Україні. Саме тому виникає потреба створення спеціального закону, який би був нормативно-правовою базою для впровадження системи прозорих офісів у всіх містах України.

Список використаних джерел

1. Стратегія сталого розвитку «Україна — 2020» схвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>. — Назва з екрана.
2. Грицяк І. Основні принципи права Європейського Союзу та їх застосування в державному управлінні / І. Грицяк // Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. — 2004. — № 3. — С. 43–50.
3. Сайт центру адміністративних послуг «Прозорий офіс» ВМР [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://transparent.vmr.gov.ua/default.aspx>.